

Orsak (vanligaste ålder)

Appendicit (>2 år)	Gastroenterit	Trauma
Förstoppning	Pylorusstenos	Ljumsnbräck
Invagination (3 mån- 3 år)	UVI/pyelonefrit	Testistorsion
Ovarialtorsion	Kolik	

Dagisbarn: buksmäta kan vara ÖLI, pneumoni, öroninfl.

Primär bedömning

ABCDE

Sekundär bedömning

S Lokalisation, Illamående, Kräkning, Diarré, Feber, Förstoppning, Avföring, Smärta/sveda vid vattenkastning, ÖLI-symtom

- O Plötsligt, smygande
- P Förvärras eller lindras besvären av något (rörelse, kroppsläge, böjda ben, mat etc.)
- Q Kontinuerlig smärta, Intervallsmärta, Smärtkaraktär
- R Utstrålning
- S Svårighetsgrad. VAS. Smärtvandring. Grad av uttorkning?
- T Hur länge har besvären varat

- A NSAID, Födoämnesallergi
- M Förändrad medicinering
- P Tidigare bukopererad? Känd buksjukdom? Tänk på graviditet/mens hos flickor från ”tonåren”
- L Intag föda eller dryck, elimination
- E

Undersökning

Vital-parametrar /status	Basal (AF, auskultation, saturation, PF, rytm, pulskvalitet, BT, vakenhet, temp) P-glukos
Riktad	Generell eller lokaliserad smärta, palpömheter, spänd buk? Ömhet över ländrygg/flanker Bräck. Urinretention. Tänk på att hos små barn kan buksmäta bero på ÖLI/pneumoni – bred undersökning

Behandling

Basal (fri luftväg, assistera andningen v.b, oxygen, venväg enligt ”Prehospital undersökning och behandling, barn”).

Försök hitta ett vilsamt kroppsläge under transporten.

Specifik

Vid cirkulationspåverkan/påverkad patient koppla infusion Ringer-acetat. Ge bolus 20 ml/kg i.v. Bolus bör gå in på max. 20 minuter.

Vikt (kg)	5	10	15	20	25	30	40	50
Volym (ml)	100	200	300	400	500	600	800	1000

Kan upprepas en gång vid behov.

- Smärtbehandling får endast ges till vaket barn:
- Supp paracetamol 250 mg (om ej givet tidigare),
20 – 25 mg/kg

Kroppsvikt (kg)	5	10	15	≥20
Mängd (st)	1/2	1	1	2

- Injektion morfin 1 mg/ml i.v. Maxdosen delas upp och titreras till effekt uppnås hos den cirkulatoriskt stabila patienten.

Kroppsvikt (kg)	10	20	30	40	50
Maxdos (ml)	1	2	3	4	5

Om vätskeersättning och PVK ej är indicerat sätt:

Lidokain/prilokain (EMLA) 3 mån – 1 år – 1 st plåster,
>1 år – 2 st plåster.

Mål för behandling

- Basala behandlingsmål enligt ”Prehospital undersökning och behandling, barn”.
- Minskade smärtor till VAS ≤3 (om barnet kan förstå VAS-skala).
- Övervakning
- Basal (ABCD, vitalparametrar/-status).
- EKG-övervakning.